

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
30 жовтня 2024 року,
протокол № 4

Ректор, голова вченої ради університету, доктор
юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

_____ 2024 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ»
для підготовки на другому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри міжнародного та
європейського права, доктор філософії з права _____ Алла КІРИК
30 вересня 2024 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та
європейського права
30 вересня 2024 року, протокол № 2

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук,
доцент _____ Світлана ЛОЗІНСЬКА
30 вересня 2024 року

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук, доцент _____ Віктор ЗАХАРЧУК
30 вересня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
23 жовтня 2024 року, протокол № 2

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка _____ Ірина КОВТУН
23 жовтня 2024 року

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	4
3.	Програма навчальної дисципліни	–	7
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	8
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	8
	4.2. Аудиторні заняття	–	9
	4.3. Самостійна робота студентів	–	10
5.	Методи навчання та контролю	–	10
6.	Схема нарахування балів	–	10
7.	Рекомендовані джерела	–	11
	7.1. Основні джерела	–	11
	7.2. Допоміжні джерела	–	12
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	12

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	–	08 Право
2. Код і назва спеціальності	–	081 Право
3. Назва спеціалізації	–	не передбачено
4. Назва дисципліни	–	Міжнародні організації в сфері безпеки
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	B.081.M.1.7
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	магістр
9. Курс / рік навчання	–	Перший
10. Семестр	–	Другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	–	30
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–	33
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	16
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–	53
% від загального обсягу тижневих годин:	–	47
аудиторних занять	–	60
самостійної роботи	–	67
3) заочна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	–	1,7
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–	3,3
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	14
	–	15,5
	–	8
	–	57
	–	6

% від обсягу аудиторних годин	– 43
самостійна робота (годин)	– 76
% від загального обсягу тижневих годин:	– 84
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	– Залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– О.081.М.2 Україна в міжнародному правовому вимірі В.081.М.1.17 Приватне право в умовах воєнного стану та повоєнного періоду
2) супутні дисципліни	– О.081.М.9. Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод В.081.М.2.12 Право екологічної безпеки
3) наступні дисципліни	– Не передбачено
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<u>Загальні компетентності</u> ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. <u>Спеціальні компетентності</u> СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України
Результати навчання	РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження РН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання РН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг

	РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права
--	---

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)	
1.1)	Знати основні поняття: міжнародна безпека, колективна безпека, миротворчість, конфліктна профілактика тощо;
1.2)	Володіти термінологією, що використовується в документах ООН, НАТО, ОБСЄ, ЄС та інших міжнародних організацій;
1.3)	Називати основні міжнародні організації у сфері безпеки, їх цілі, завдання, структуру та механізми роботи;
1.4)	Відтворювати основні міжнародно-правові акти та договори, що регулюють діяльність безпекових організацій;
1.5)	правовий статус, основні напрямки та принципи діяльності універсальних міжнародних організацій, їх інституційну структуру та питання членства;
1.6)	правовий статус, основні напрямки та принципи діяльності регіональних міжнародних організацій (Ради Європи, Європейського союзу), їх інституційну структуру та питання членства;
2. Розуміння (здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)	
2.1)	Узагальнювати підходи до безпеки в різних організаціях (ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ тощо).
2.2)	пояснювати міжнародно-правову термінологію у сфері міжнародної безпеки;
2.3)	класифікувати нормативно-правові акти у сфері регулювання міжнародної безпеки;
2.4)	Пояснювати роль міжнародних організацій у підтриманні миру та безпеки;
2.5)	Робити висновки щодо можливих наслідків безпекових рішень на міжнародному або регіональному рівні;
3. Застосування знань (здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)	
3.1)	Використовувати знання про структури міжнародних організацій для аналізу реальних ситуацій у сфері безпеки;
3.2)	Застосовувати понятійний апарат для аналізу міжнародних конфліктів і методів їх врегулювання;
3.3)	Пропонувати моделі взаємодії держави з міжнародними безпековими інституціями;
3.4)	Орієнтуватися у правовому полі, що регламентує діяльність міжнародних безпекових організацій;
3.5)	працювати з ресурсами сайтами міжнародних організацій в інтернеті;

4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати позитивні та негативні наслідки вступу до ЄС та НАТО;
4.2)	Аналізувати структуру та функціонування міжнародних організацій
4.3)	Визначати ефективність різних механізмів колективної безпеки.
4.4)	Розрізняти причини, наслідки й характер міжнародних конфліктів
4.5)	Оцінювати логіку і зміст рішень міжнародних організацій щодо конкретних безпекових ситуацій
4.6)	вміння студентів аналізувати міжнародно-правові та внутрішньодержавні норми у сфері правового регулювання співробітництва в галузі міжнародної безпеки, а також визначати ступінь відповідності національних правових актів міжнародним нормам в цій сфері
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	Формулювати цілісні підходи до вирішення безпекових викликів, використовуючи інструменти різних організацій.
5.2)	Конструювати сценарії розвитку подій у міжнародному безпековому середовищі з урахуванням позицій основних міжнародних гравців;
5.3)	Розробляти проекти взаємодії національних органів влади з міжнародними організаціями у сфері безпеки
5.4)	формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань в повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	Критично оцінювати діяльність міжнародних організацій у сфері безпеки;
6.2)	Робити аргументовані висновки щодо ефективності або неефективності конкретних миротворчих операцій;
6.3)	Порівнювати різні безпекові моделі та формулювати рекомендації для державної політики;
6.4)	Визначати доцільність участі України в тих чи інших безпекових ініціативах;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	Розробляти власні аналітичні записки, проекти документів, презентації, що стосуються міжнародної безпеки;
7.2)	робити аналіз наукових праць з критичним висвітленням їх змісту;
7.3)	Формулювати інноваційні пропозиції щодо вдосконалення системи міжнародної безпеки або реформування міжнародних організацій;
7.4)	планувати процес адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС з виокремленням етапів такого процесу та обґрунтуванням їх змісту
7.5)	брати участь в дискусіях з актуальної зовнішньополітичної проблематики.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи міжнародної безпеки та роль міжнародних організацій

Поняття, зміст і сутність права міжнародної безпеки.
Система джерел права міжнародної безпеки.
Принципи права міжнародної безпеки
Роль міжнародних організацій у забезпеченні безпеки
Поняття та зміст універсальної колективної безпеки у сучасному міжнародному
права
Регіональні організації в системі колективної безпеки

Тема 2. ООН у сфері забезпечення міжнародної безпеки

ООН як головний світовий центр координації зусиль з розвитку міжнародного співробітництва. Історія створення, цілі та принципи діяльності ООН.
Статут ООН та принципи діяльності організації.
Структура ООН. Діяльність і роль Ради Безпеки ООН в сфері міжнародної безпеки.
Дії Ради Безпеки ООН в разі загрози миру, актів агресії. Резолюції Ради Безпеки щодо міжнародних конфліктів.
Миротворча діяльність в рамках ООН.
Історія співпраці України з ООН.

Тема 3. НАТО як організація колективної безпеки

Історія створення та еволюція Альянсу
Організація Північноатлантичного договору (НАТО): мета діяльності Альянсу та його завдання у галузі безпеки.
Принципи діяльності НАТО.
Структура НАТО.
Внесок НАТО у глобальну безпеку. Операції та місії НАТО.
Відносини Україна – НАТО. Співробітництво НАТО та України в умовах російсько-української війни.

Тема 4. Інституційно-правовий механізм ЄС у сфері безпеки та оборони

Розвиток безпекової політики ЄС.
Спільна зовнішня політика і політика безпеки (СЗППБ) ЄС. Політика ЄС у сфері оборони та безпеки (CSDP).
Інституційна рамка безпекової політики ЄС. Європейська оборонна агенція.
Повноваження Ради ЄС, Комісії ЄС, Високого представника Союзу із зовнішніх зносин і політики безпеки.
Взаємодія ЄС з ООН, НАТО та іншими організаціями у сфері безпеки.
Цивільні та військові місії та операції ЄС.

Тема 5. Роль ОБСЄ в системі міжнародної безпеки.

Історія створення ОБСЄ. Гельсінський Заключний Акт
Основні напрями діяльності та принципи.
Структура ОБСЄ.
Роль ОБСЄ в управлінні конфліктами.
Превентивна дипломатія та посередницька діяльність ОБСЄ.
Контроль над озброєннями у рамках ОБСЄ.
Захист прав людини та демократія в роботі ОБСЄ.

Співробітництво ОБСЄ з іншими міжнародними організаціями.
Місії ОБСЄ. Місії ОБСЄ в Україні.

Тема 6. Регіональні організації у сфері безпеки

Африканський Союз (АС): завдання та цілі у сфері безпеки.

Ліга арабських держав (ЛАД): компетенція у сфері безпеки, діяльність, поточні проблеми.

Діяльність Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) у сфері безпеки

Діяльність Організації американських держав (ОАД) у сфері безпеки.

Операції з підтримки миру у діяльності регіональних організацій.

Регіональні механізми реагування на конфлікти

Взаємодія регіональних організацій безпеки з глобальними організаціями.

Тема 7. Діяльність міжнародних організацій у сфері кібербезпеки та боротьби з тероризмом

Визначення міжнародного тероризму та його різновиди. Основні загрози від терористичних організацій.

ООН та боротьба з тероризмом: ключові ініціативи. Резолюції Ради Безпеки ООН щодо тероризму. Глобальна контртерористична стратегія ООН.

Міжнародні правові інструменти протидії тероризму. Внесок НАТО у боротьбу з міжнародним тероризмом.

Роль регіональних організацій у протидії тероризму.

Проблема кіберзлочинності: міжнародні правові інструменти. Роль міжнародних організацій у регулюванні кібербезпеки.

Тема 8. Україна в сучасному світі. Особливості взаємодії з міжнародними безпековими організаціями.

Значення міжнародних безпекових організацій для забезпечення суверенітету, територіальної цілісності та сталого розвитку України.

Використання платформи ООН для захисту національних інтересів: засудження російської агресії, питання прав людини в окупованих територіях, гуманітарна допомога.

Перспективи членства України в НАТО та його вплив на регіональну та європейську безпеку.

Використання платформи ОБСЄ для діалогу щодо врегулювання конфлікту на сході України. Мінський процес та його роль

Взаємодія України з іншими міжнародними безпековими організаціями та ініціативами (Радою Європи, ЄС)

Участь України в міжнародних зусиллях з протидії тероризму, кіберзлочинності та іншим транснаціональним загрозам.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те- ми	Назва теми	Кількість годин									
		Денна форма навчання					Заочна форма навчання				
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
			Лекції	Сем. <i>(семинари)</i>	Лабор.	Ін.зав.		СРС	Лекції	Сем. <i>(семинари)</i>	Лабор.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Основи міжнародної безпеки та роль міжнародних організацій	11	2	2	-	-	7		1	0,5	-	-	9
2.	ООН у сфері забезпечення міжнародної безпеки	11	2	2	-	-	7		1	0,5	-	-	9
3.	НАТО як організація колективної безпеки	11	2	2	-	-	7		2	1	-	-	10
4.	Інституційно-правовий механізм ЄС у сфері безпеки та оборони	11	2	2	-	-	7		1	1	-	-	9
5.	Роль ОБСЄ в системі міжнародної безпеки.	12	2	2	-	-	8		1	1	-	-	9
6.	Регіональні організації у сфері безпеки	12	2	2	-	-	8		1	-	-	-	10
7.	Діяльність міжнародних організацій у сфері кібербезпеки та боротьби з тероризмом	11	2	1	-	-	8		-		-	-	10
8.	Україна в сучасному світі. Особливості взаємодії з міжнародними безпековими організаціями.	11	2	1	-	-	8		1	2	-	-	10
	Всього годин:	90	16	14	-	-	60	90	8	6	-	-	76

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає виконання завдань.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- презентація виконаних завдань за завданою тематикою.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) захист підготовленого публічного виступу.

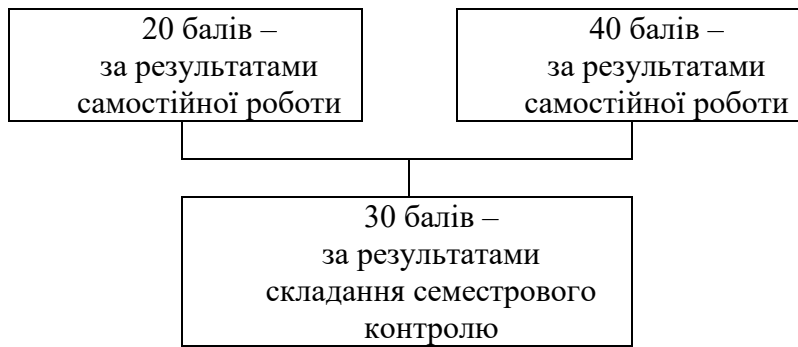
Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність: навчальний посібник. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с. URL: <http://eurodev.uzhnu.edu.ua/images/files/TOD.pdf>
2. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / О.В.Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я.Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А.Урбан. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. 328 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2016.pdf
3. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі (Гельсинський заключний акт) від 01.08.1975 № 994 055 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text (дата звернення: 20.09.2022).
4. Петров Р. А. Право Європейського Союзу : Навчальний посібник. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків : Право, 2019. 442 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Pravo-ievropeyskoho-soiuzu.pdf>
5. Петров Р. А. Право Європейського Союзу : Навчальний посібник. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків : Право, 2019. 442 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Pravo-ievropeyskoho-soiuzu.pdf>
6. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
7. Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / За заг. ред. Теліпко В. Е. К.: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.
8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифікована від 16.09.2014 № 1678-VII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
9. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002
10. Яковенко, Н. Міжнародні організації у сфері безпеки : НАТО, ОБСЄ : навч. посіб. / Н. Л. Яковенко ; [за наук. ред. В. М. Матвієнко]. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2020. – 367 с. : табл.

7.2. Допоміжні джерела

1. Відносини Україна – НАТО. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ. URL: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/topics_37750.htm
2. Денисюк, С. Г., Фокін, Я. Ф. (2024). Перспективи співпраці України з міжнародними організаціями в контексті російсько-українського конфлікту: аналіз і прогнози. *Ірпінський юридичний часопис*, (3(16)), 348–359. URL: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(16\)-2024-348-359](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(16)-2024-348-359)
3. Європейська та євроатлантична інтеграція: TRANSITION BOOK 2019 URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-presentation-2019/8.2019/transition-book-final-stisnuto.pdf>
4. Карпенко О. І. Регіональні безпекові комплекси в сучасних умовах. Економіка: реалії часу. *Науковий журнал*. 2023. № 3 (67). С. 74–85. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8317384>
5. Кобець Ю., Голуб'як Н. Оборонна та безпекова політика Європейського Союзу: суперечності трансформації. *Науково-теоретичний альманах Грانی*. 2023. №26(5). С. 19–25.
6. Кручиніна О. Україна – НАТО: проблеми та перспективи співпраці в умовах російсько-української війни. Розділ III. *Регіональні студії*. 2023. № 2 (16). С. 142–156. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/321/296>
7. Кучик О.С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 61–68. Режим доступу: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/12036>
8. Реньов Є.В. Реформування Ради Безпеки ООН: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 538-541. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/124>
9. Ржевська В. С. ООН - етап у розвитку концепції колективної безпеки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 96(1). С. 159-162. URL:: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_96\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_96(1)_28).

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). URL : www.aseansec.org
2. Офіційний сайт Африканський Союз (АС). URL: <https://au.int/>
3. Офіційний сайт Європейського Союзу URL : <http://europa.eu/>
4. Офіційний сайт Ліга арабських держав (ЛІАД). URL: <https://arab.org/directory/league-of-arab-states/>
5. Офіційний сайт НАТО. URL : <https://www.nato.int/>.
6. Офіційний сайт ООН URL : <http://www.un.org/>
7. Офіційний сайт Організації Американських держав URL : <http://www.oas.org/>
8. Офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі URL : <http://www.osce.org>

ОНОВЛЕНО:

Доцент кафедри міжнародного та
європейського права, доктор філософії з
права, доцент
26 серпня 2025 року

Алла КІРИК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та європейського права
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, кандидат юридичних
наук, доцент
26 серпня 2025 року

Світлана ЛОЗІНСЬКА

Обліковий обсяг оновлення 0,2 ум.др.арк.